

SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA POWSTAWANIU BEZROBOCIA NA TERENACH SŁABO ZURBANIZOWANYCH – MISJA PROJEKTU

Jan Andreasik

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu

Zarządzanie projektami składa się z następujących etapów¹:

1. Zdefiniowanie problemu.
2. Określenie misji projektu.
3. Planowanie.
4. Organizowanie.
5. Alokacja zasobów.
6. Harmonogramowanie.
7. Śledzenie wykonalności.
8. Raportowanie.
9. Kontrolowanie.
10. Ocenianie.

Powodzenie projektu zależy od stopnia zaangażowania wszystkich interesariuszy projektu. To zaangażowanie wiąże się ściśle z utożsamieniem się każdego uczestnika z misją projektu. Określenie misji jest związane z podaniem najistotniejszych cech charakteryzujących projekt oraz elementów najbardziej innowacyjnych. „Misja jest sformułowaniem wizji na użytek strategii” jak podaje K. Obłój². Zatem aby sformułować misję należy określić transformację od generalnego problemu projektu do generalnego celu.

Grupa zarządzająca projektem określiła następujący problem generalny:

Pracownicy i pracodawcy nie posiadają przygotowanej w porę diagnozy prospektywnej stanu przedsiębiorstwa w wyniku czego dochodzi do pogłębienia się stanu zagrożenia upadłością a w konsekwencji do zwolnień bez uprzedzenia pracowników, co wiąże się z ich nieprzygotowaniem do sytuacji zmiany pracy, zmiany zawodu, zmiany środowiska oraz zamieszkania.

Ten problem generalny przekłada się w projekcie na trzy główne cele:

1. Opracowanie i wdrożenie systemu wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami gospodarczymi, w tym w szczególności przed zagrożeniem upadłością.
2. Wsparcie firm zagrożonych upadłością oraz pracowników zagrożonych wykluczeniem zawodowym poprzez przygotowanie i wdrożenie nowoczesnych metod wspomagania działalności przedsiębiorstw.

3. Krajowa i międzynarodowa integracja organizacji gospodarczych, stowarzyszeń, szkół wyższych działających w partnerstwie w celu przeciwdziałania bezrobociu oraz promocja doświadczeń w tym zakresie.

Efektem realizacji pierwszego celu stanie się internetowy system pod nazwą e-barometr zawierający kilka modeli prognozujących stan zagrożenia upadłością wraz z biblioteką raportów z przeprowadzonych badań na poziomie makroekonomicznym, mezoekonomicznym (regionalnym) oraz mikroekonomicznym (przedsiębiorstwa).

Efektem realizacji drugiego celu stanie się system typu „distance learning” zawierający bibliotekę szkoleń wraz z opracowaną biblioteką studiów przypadków, tzw. „kejsoteką”.

Efektem realizacji trzeciego celu będzie zinstytucjonalizowana sieć partnerów krajowych i zagranicznych tworząca system monitoringu stanów zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w czasie rzeczywistym.

Misję projektu formułuje się następująco:

Tworzymy internetowy system wczesnego ostrzegania przed upadłością przedsiębiorstw w regionie lubelskim i podkarpackim wraz z podsystemami szkolenia i doradztwa na odległość (distance learning) wykorzystując doświadczenie i dorobek partnerstwa krajowego i partnerstw międzynarodowych w analizie procesów gospodarczych na poziomie makroekonomicznym, mezoekonomicznym i mikroekonomicznym celem wprowadzenia regionalnej profilaktyki bezrobocia.

Ideą nadrzędną sformułowanej misji jest profilaktyka gospodarcza. Zwyczajowo mówi się, że lepiej zapobiegać niż leczyć. Społeczne skutki bezrobocia w kategoriach ekonomicznych są dopiero wyraźnie zauważalne. Państwo, samorządy wydają coraz większe środki na walkę z bezrobociem post factum. Potężna rzesza bezrobotnych wymaga nie tylko utrzymania, ale również przekwalifikowania a nawet leczenia. Najbardziej efektywnie państwo radzi sobie z pierwszym skutkiem bezrobocia tj. z utrzymaniem bezrobotnych. Przekwalifikowanie pracowników zwolnionych często jest niemożliwe z uwagi na wiek oraz stan emocjonalny i duże ograniczenie możliwości uczenia się. Problematyka psychologicznego a nawet psychiatrycznego leczenia narasta. Niewydolny system państwowej służby zdrowia potęguje te problemy.

Stworzenie efektywnego systemu profilaktyki gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem roli partnerstwa krajowego i międzynarodowego jest próbą wyjścia z katastrofalnej sytuacji zatrudnieniowej w regionach słabo zurbanizowanych.

Coraz większy jest nacisk społeczny na realizację opiekuńczej roli państwa. Niestety przykład socjalnej gospodarki Niemiec i Francji pokazuje, że eskalacja obciążeń socjalnych powoduje osłabienie wzrostu go-

¹ A.B.Badiru, P.Simin Pulat (1995) *Comprehensive project management: integrating optimization models, management principles, and computers*, Prentice Hall PTR

² K.Obłój (1998) *Strategia sukcesu firmy*, PWE Warszawa

spodarczego co pogarsza sytuację przedsiębiorstw i w efekcie prowadzi do ograniczenia zatrudnienia. W końcu października 2005 roku w Europie stopa bezrobocia UE-25 wynosiła 8,7%. W Niemczech i Francji 9,6%. W liberalnej Wielkiej Brytanii 4,6% i Irlandii 4,3%. Sytuacja w Polsce jest najgorsza. Stopa bezrobocia sięga 17,5%. W USA stopa bezrobocia wynosi 4,9% a w Japonii 4,3%.

Obecnie w Polsce jest wykonywanych coraz więcej badań dotyczących analiz różnych procesów gospodarczych. Dostępne są raporty. Jest coraz więcej wiedzy na temat funkcjonowania sektora małych i średnich przedsiębiorstw MŚP. Jednakże nie ma modeli ekonometrycznych dotyczących prognozowania stanu zagrożenia z uwzględnieniem zmiennych objaśniających z poziomu makroekonomicznego, mezoekonomicznego i mikroekonomicznego. Szczególnie istotny jest tu poziom regionalny. Dużo się mówi na temat specyfiki tzw. „ściany wschodniej”. Zróżnicowanie warunków gospodarczych w regionach jest faktem. Zatem uwzględnienie zmiennych tego poziomu jest istotnym nowatorstwem w prezentowanym w projekcie podejściu.

Czynniki poziomu makroekonomicznego są w wielu badaniach wykorzystywane do oceny stanu zagrożenia upadłością szczególnie przedsiębiorstw sektora MŚP. Jednakże jak wynika z wielu badań tego sektora³ parametry makroekonomiczne odgrywają bardzo ważną rolę w identyfikacji ryzyka działalności gospodarczej.

Uwzględnienie kryteriów z trzech poziomów otoczenia gospodarczego przedsiębiorstw (poziom globalny, poziom regionalny, poziom działalności operacyjnej) tworzy unikalny system prognozowania stanu zagrożenia przed upadłością.

W proponowanym programie badawczym zastosowane będą metody statystyczne, sztucznej inteligencji oraz teorii podejmowania decyzji. Zastosowanie tych metod jest związane z poszukiwaniem jak najlepszych narzędzi prognozowania dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Skonstruowany w projekcie system prognozowania będzie umieszczony w internecie i będzie stanowił kalku-

lator prognostyczny tzw. e-barometr. Pozwoli to na szeroki dostęp wszystkich zainteresowanych do oceny kondycji własnego przedsiębiorstwa. Dotyczy to szczególnie pracowników i instytucji zajmujących się ochroną rynku pracy. Głównym celem takiego podejścia jest dostarczenie wiarygodnego narzędzia oceny dla tych interesariuszy, którzy do tej pory nie posiadają praktycznie żadnych informacji na temat sytuacji w przedsiębiorstwie. Nawet w przypadku dużego zagrożenia upadłością można zaproponować pracownikom przejścia do innych przedsiębiorstw lub dokonać najbardziej właściwego przekwalifikowania tak aby skutki zwolnień pracowniczych były jak najmniejsze.

Temu służą również pozostałe części programu dotyczącego konstrukcji podsystemu doradztwa i szkoleń ze szczególnym uwzględnieniem szkoleń w trybie distance-learning.

Przedsiębiorstwom zostanie dostarczona wiedza o zastosowaniu współczesnych technologii informatycznych celem zwiększenia ich konkurencyjności. Tym samym misja projektu wpisuje się w pełni w cel główny tematu F:

„Wspieranie zdolności dostosowania się firm i pracowników do strukturalnych zmian gospodarczych oraz wspieranie wykorzystania technologii informacyjnych i innych nowych technologii”.

Efektom działania Partnerstwa będą dwa główne produkty:

1. E-barometr – internetowy portal prognozowania stanów zagrożenia upadłością przedsiębiorstw sektora MŚP w regionach podkarpackim i lubelskim.
2. Regionalny system wczesnego ostrzegania przedsiębiorstw złożony z następujących elementów:
  - procedur diagnozowania stanu przedsiębiorstw,
  - procedur prognozowania zagrożeń,
  - biur wsparcia pracowników,
  - banku szkoleń zorientowanych na problemy identyfikowane w przedsiębiorstwach,
  - platformy DL (Distance Learning) dla regionalnej sieci przedsiębiorstw.

³ Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2002-2003, (2004) Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa